

The logo for TPC (Tribiwnlys Prisio ar gyfer Cymru) is a dark blue rectangle with the letters 'TPC' in white, bold, sans-serif font.

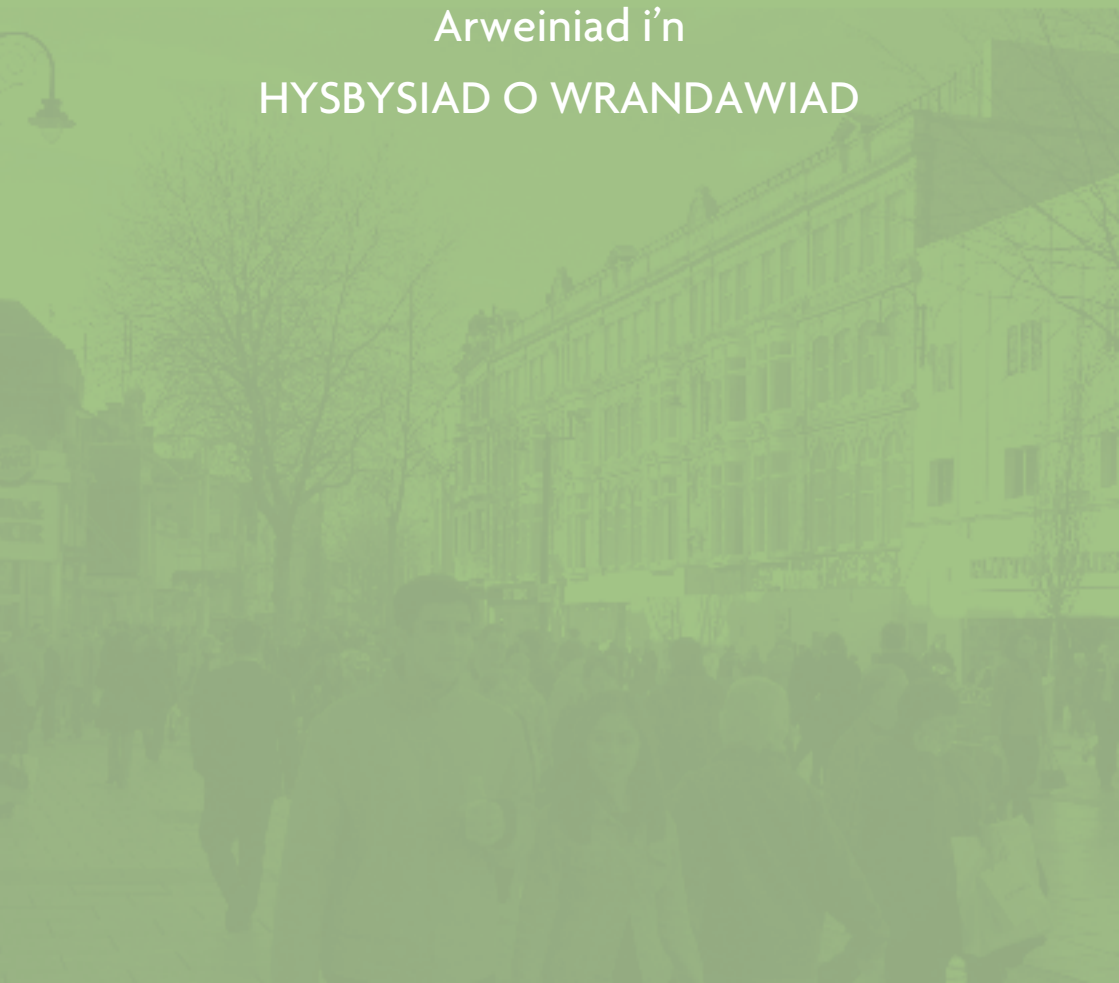
TPC

Tribiwnlys Prisio ar gyfer Cymru

Rhestr Ardrethu Annomestig 2010

Arweiniad i'n

HYSBYSIAD O WRANDAWIAD

ISBN 978 0 7504 5590 9

© Hawlfraint y Goron 2011

CMK-22-08-063

F0471011

BETH YW HYSBYSIAD O WRANDAWIAD?

Mae'r hysbysiad o wrandawiad yn eich hysbysu pa bryd ac yn lle bydd y Tribiwnlys Prisio (TP) yn ystyried eich apêl.

Os nad ydych yn gallu mynychu'r gwrandawiad ar y dyddiad drefnwyd ac mae gennych rheswm da dros beidio â mynychu, dylech gysylltu â swyddfa rhanbarthol y TP dim hwyrach na dau ddiwrnod gwaith cyn y dyddiad gwrandawiad a gofyn am ddyddiad arall. Pan fo gohiriad yn digwydd, gall fod gryn amser cyn y gallwn roi dyddiad newydd i chi.

Os yw unrhyw fanylion a gynhwysir yn yr hysbysiad yn anghywir cysylltwch â Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys ar unwaith.

BETH DDYLWN EI WNEUD NESAF?

Mae'r Tribiwnlys yn disgwyl i chi drafod eich apêl gyda'r Swyddog Prisio (SP) er mwyn ceisio ei gytuno cyn dyddiad y gwrandawiad. Rhowch wybod i'r TP gynted â phosib os ydych yn cytuno eich apêl. Gellir tynnu eich apêl yn ôl, yn ysgrifenedig, ar unrhyw adeg cyn y gwrandawiad.

PWYSIG: Os nad ydych wedi cytuno eich apêl erbyn **10 diwrnod** cyn y dyddiad gwrandawiad hysbyswyd, llenwch y ffurflen rhadbost amgaeedig a dychwelwch ar unwaith i Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys. **(O dan unrhyw amgylchiadau dylech hysbysu eich bwriad i fynychu ddim hwyrach na dau ddiwrnod gwaith cyn y gwrandawiad).**

SUT MAE PARATOI FY ACHOS AR GYFER Y GWRANDAWIAD TRIBIWNLYS?

Os ydych yn dymuno mynychu'r gwrandawriad tribiwnlys, mae angen paratoi eich achos cyn dyddiad y gwrandawriad. Ceisiwch baratoi gymaint â phosib o dystiolaeth i gefnogi eich achos.

Caniateir i chi:

- roi tystiolaeth ar lafar ac yn ysgrifenedig;
- gyflwyno unrhyw beth rydych yn credu all gynorthwyo eich apêl, megis llythyrau, lluniau neu gynlluniau; a
- dod â rhywun gyda chi, i siarad ar eich rhan neu i ymddangos fel tyst.

GWYBODAETH YNGLŶN AG APELAU RHESTR ARDRETHU

Bydd y Tribiwnlys yn disgwyl eich bod chi a'r SP wedi trafod unrhyw dystiolaeth rydych am ei chyflwyno yn y gwrandawriad, ymlaen llaw. Disgwylir hefyd eich bod wedi cytuno'r ffeithiau sylfaenol, yn cynnwys maint a chynllun eich eiddo. **Efallai bydd methiant i gyfnewid gwybodaeth cyn y gwrandawriad yn gohirio penderfyniad eich apêl.**

Cofiwch wrth baratoi eich achos, fod y gwerth ardrethol (GA) ar gyfer eiddo gofnodwyd yn restr ardrethi 2010 yn seiliedig ar ei werth rhentol ar y **1af Ebrill 2008**. Mae'r dyddiad hwn yn cael ei adnabod fel y **Dyddiad Prasio Rhagflaenol (DPR)**.

Pan fo SP yn gosod gwerth ardrethol, byddant yn edrych ar y rhent (os oes unrhyw) sy'n cael ei dalu ar eich eiddo ar y DPR, a'i gymharu â rhenti ar eiddo cyffelyb, er mwyn gosod lefelau gwerth tebyg.

Er fod y SP yn prasio rhan fwyaf o eiddo drwy edrych ar y rhenti, maent yn defnyddio dulliau eraill o brisio rhai eiddo.

Bydd y SP yn rhoi manylion eich asesiad ardrethu i chi, yn cynnwys y mesuriadau a'r gwerthoedd y maent wedi eu defnyddio. Byddant hefyd yn gwirio fod yr holl fanylion yn gywir. Bydd y SP yn dweud wrthyfch am renti ar unrhyw eiddo y gellid cyfeirio atynt yn y gwrandawriad, o leiaf tair wythnos cyn y gwrandawriad. Caniateir i chi edrych ar y dystiolaeth hon cyn gwrandawriad y tribiwnlys. Mae gennych yr hawl hefyd i ofyn i'r SP adael i chi edrych ar y dystiolaeth sydd ganddynt ar gyfer pedwar eiddo arall. (Os yw'r SP yn penderfynu defnyddio mwy na phedwar gwerthiant, gellid gofyn am yr wybodaeth hon hefyd.)

GWYBODAETH YNGLŶN AG APELAU HYSBYSIAD ANNILYSRWYDD

Nodwch os gwelwch yn dda pan yn ystyried Apelau Annilysrwydd, fod y tribiwnlysoedd yn cael eu hatal rhag ystyried cywirdeb y gwerth ardrethol.

Gall y Tribiwnlys edrych ar y rheolau ar gyfer gwneud cynigiad yn unig.

Mae'r rheolau ar gyfer gwneud cynigion yn cael eu nodi mewn rheoliadau, sy'n arolygu'r broses ar gyfer gwneud apelau. Y rhesymau mwyaf cyffredin pam fo'r SP yn teimlo fod eich cynigiad yn annilys yw:

- **Gwnaed y cynigiad yn rhy hwyr.** Er enghraifft, cafodd ei wneud wedi'r terfynau amser cyfreithiol.
- **Ni chwblhawyd y cynigiad yn gywir.** Er enghraifft, ni roddwyd rhesymau pam yr oeddech yn credu fod y gwerth ardrethol yn anghywir neu ni roddwyd gwybodaeth lawn ynglŷn â phenderfyniad Tribiwnlys Prisio neu lys uwch, roeddech yn ei ystyried yn berthnasol.
- **Nid oes gennych yr hawl i wneud y cynigiad.** Er enghraifft, nid chi ydi'r preswlydd, perchennog neu denant yr eiddo apêl.
- **Fod tribiwnlys prisio neu lys uwch wedi ystyried yr apêl yn flaenorol, ar un seiliau a ffeithiau.**

Os ydi'r TP yn penderfynu fod eich cynigiad yn ddilys, yna fe fydd yn ystyried materion prisio yn ddiweddarach.

OES ANGEN I MI FNYCHU'R GWRANDAWIAD?

Mae o fantais os ydych yn gallu mynychu'r gwrandawriad, fel eich bod yn gallu rhoi eglurhad ac ateb cwestiynau, pe bai angen. Fodd bynnag fe ellir delio â'ch apêl yn y ffyrdd canlynol.

Cynrychiolaethau Ysgrifenedig ffurfiol (mewn cysyniad â Rheoliadau)

Gall y Tribiwnlys ddelio a'ch apêl yn y modd hwn, ond dim ond **os yw'r holl bartion yn cytuno i ddefnyddio'r dull yma.**

Dim ond y dystiolaeth ysgrifenedig a gyflwynir gan yr holl bartion y gellir ei hystyried pan fo apêl yn cael ei benderfynu drwy gynrychiolaeth ysgrifenedig. Nid yw'r partion yn bresennol yn y gwrandawriadau hyn.

Os ydi pawb yn cytuno, yn ysgrifenedig, byddwch yn cael eich hysbysu am y drefn.

Gall y Tribiwnlys ofyn i'r partion am fwy o dystiolaeth. Gall hefyd benderfynu mai'r unig ffordd o ddelio â'r achos ydi drwy gynnal gwrandawriad ffurfiol.

Cyflwyniad Ysgrifenedig

Os nad ydych yn gallu mynychu'r gwrandawriad, ac eisiau i'ch achos gael ei glywed **yn eich absenoldeb**, a'r partion heb gytuno i'r dull cynrychiolaeth ysgrifenedig ffurfiol, **mae'n rhaid** i chi ysgrifennu a rhoi manylion unrhyw bwyntiau y dymunwch iddynt gael eu hystyried ddim hwyrach na dau ddiwrnod gwaith cyn y dyddiad gwrandawriad. Bydd y partion eraill yn dal i fynychu'r gwrandawriad.

Os ydych yn gofyn i'r Tribiwnlys ddelio â'ch achos drwy gyflwyniad ysgrifenedig, ni fyddwch yn gallu apelio i Siambr Tiroedd yr Uwch Dribiwnlys yn erbyn penderfyniad y Tribiwnlys.

Aelodau'r Tribiwnlys Priso

Fel rheol bydd tri aelod yn gwrandao eich apêl, ond fe all dau aelod wrando apêl, os ydi pawb yn cytuno. Bydd un o'r aelodau'n cadeirio'r cyfarfod. Mae aelodau'r Tribiwnlys yn bobl leol sy'n wirfoddolwyr. Er nad ydynt efallai'n gymwys yn broffesiynol, maent yn derbyn hyfforddiant ac yn brofiadol mewn gwrandao apelau. Mae aelodau'r Tribiwnlys yn annibynnol oddi wrth y SP, sy'n rhoi gwerthoedd ardrethol ar eiddo, a hefyd y Cyngor/Awdurdod Bilio (AB) sy'n gyrru'r biliau ardreth.

Y Clerc

Mae'r Clerc yn gweithredu fel cynghorwr, ar bwyntiau o gyfraith a threfn. Mae'r Clerc yn weithiwr cyflogedig y Tribiwnlys, ac nid yw'n cymryd unrhyw ran yn y penderfyniad. Er hynny, mae'r cleric yn gyfrifol am ysgrifennu'r penderfyniad.

Cynrychiolydd y Swyddog Priso

Byddwch fwy na thebyg wedi cyfarfod aelod o staff y Swyddfa Briso yn barod, i drafod eich apêl.

Gall y Cyngor (AB) hefyd ddewis dod yn rhan o'r apêl.

Chi

Gallwch fynychu'r gwrandawriad tribiwnlys neu ddewis cynrychiolydd, er enghraifft, ffrind neu gynghorwr proffesiynol, i weithredu ar eich rhan. **(Dylai unrhyw un sy'n mynychu ar eich rhan gael awdurdod ysgrifenedig i wneud hynny.)** Gallwch hefyd ddod â rhywun fel tyst.

Y Cyhoedd

Mae gwrandawriad Tribiwnlys yn agored i'r cyhoedd. Fel rheol, yr unig bobl eraill sy'n mynychu gwrandawriad ydi'r bobl sy'n disgwyl i'w hachosion gael eu clywed.

Gallwch ofyn i'r apêl gael ei glywed yn breifat, ond mae'n rhaid dangos rheswm da dros wneud hyn.

BETH SY'N DIGWYDD YN Y GWRANDAWIAD TRIBIWNLYS?

Mae'r gwrandawriad yn weddol anffurfiol, a bydd y Tribiwnlys yn ceisio gwneud i bawb deimlo'n gartrefol. Er hynny, bydd y Tribiwnlys yn dilyn trefn, er mwyn sicrhau fod y partïon yn gallu cyflwyno eu hachosion. Bydd y Tribiwnlys yn penderfynu pwy fydd yn dechrau.

Yn ystod y gwrandawriad:

- Byddwch chi a'r SP yn cyflwyno eu hachosion;
- Gallwch ofyn cwestiynau i'r SP;
- Bydd y SP yn gallu gofyn cwestiynau i chi; a
- Gall y Tribiwnlys ofyn cwestiynau i chi a'r SP.

Gall yr aelodau ofyn i'r ddwy ochr grynhoi eu hachosion, cyn ymddeol i wneud penderfyniad.

Os nad ydych yn mynychu'r gwrandawriad neu yn cael eich cynrychioli yn y gwrandawriad, fe all y tribiwnlys ddiystyru eich apêl.

A FYDD Y PENDERFYNIAD YN CAEL EI WNEUD YN HYSBYS I MI AR Y DIWRNOD?

Mae'r Tribiwnlys yn gallu rhoi ei benderfyniad ar lafar, ar ddiwedd y gwrandawriad. Er hynny, mae'r rhan fwyaf o dribiwnlysoedd yn gyrru eu penderfyniadau drwy'r post. Mae'n rhaid i ni, yn ôl y gyfraith, roi copi ysgrifenedig o'r rhesymau dros y penderfyniad i chi. Bydd y Tribiwnlys yn rhoi gwybod i chi pa bryd y byddwch yn derbyn y penderfyniad ysgrifenedig.

Nodwch os gwelwch yn dda fod holl benderfyniadau'r Tribiwnlys gyhoeddwyd o ran apelau ardrethu annomestig yn cael eu cyhoeddi ar wefannau'r TP.

GALL Y TRIBIWNLYS DDYFARNU COSTAU?

Na. Mae'r gwasanaeth yn ddi-dâl. Dim ond costau eich hunain sy'n rhaid i chi eu talu (a chostau unrhyw un sy'n eich cynrychioli) wrth baratoi eich achos a mynychu'r gwrandawriad.

BETH OS OES GENNYF ANGHENION YCHWANEGOL?

Os oes gennych unrhyw anghenion arbennig ychwanegol, er enghraifft mewn perthynas â'ch golwg, clyw neu symudedd, rhowch wybod i swyddfa rhanbarthol y tribiwnlys cyn dyddiad y gwrandawriad os gwelwch yn dda - byddwn yn gwneud ein gorau i helpu. Gellir gwneud hyn ar y ffurflen ymateb y cyfeiriwyd ati ar dudalen gyntaf y daflen hon.

Gallwn wneud trefniadau ar gyfer cyfieithu, ar gais, os nad yw wedi cael ei nodi ar eich apêl yn barod. Gallwn hefyd ddarparu rhywun i gyfathrebu â chi mewn iaith arwyddion (arwyddwr).

Rydym yn ymroddedig i drin pob un yn deg. Ni fydd unrhyw un sy'n gwneud apêl yn cael eu trin yn llai ffafriol oherwydd eu hil, lliw, cenedligrwydd, oed, crefydd, tras ethnig, rhyw, rhywioldeb, statws priodasol neu anabledd.

YDI'N BOSIB CWYNO YNGLŶN Â'R GWASANAETH A DDARPARWYD?

Os oes gennych gŵyn ynglŷn â'r modd y cafodd eich achos ei drin gan weinyddiaeth y TP, yna:

- Yn gyntaf, dylech ysgrifennu at Glerc y Tribiwnlys, yn y cyfeiriad rhanbarthol ddangosir yn ein hysbysiadau.

Byddwch yn cael eich hysbysu o drefn cwyno llawn y Tribiwnlys yn ymateb y Clerc.

Gallwch ddefnyddio'r broses yma o gwyno yn erbyn y modd cafodd eich apêl ei ymdrin yn weinyddol gan y Tribiwnlys, yn unig. Ni allwch apelio yn erbyn penderfyniad drwy'r modd hyn. Mae apêl pellach yn erbyn y penderfyniad i Siambr Tiroedd yr Uwch Dribiwnlys/Llysoedd Uwch.

RHAGOR O WYBODAETH

Mae hysbysiadau yng Nghymru yn cael eu darparu unai yn Gymraeg a/neu Saesneg, yn ddibynnol ar yr iaith ddefnyddiwyd yn y cynigiad gwreiddiol.

Mae Tribiwnlys Prisio ar gyfer Cymru yn ymroddedig i ddarparu gwasanaeth o safon uchel yn Gymraeg a Saesneg.

Mae'r daflen hon yn un o gyfres o daflenni sy'n rhoi gwybodaeth ynglŷn â'r gwasanaethau rydym yn eu cynnig. Mae ein taflenni eraill yn cynnwys:

- cyngor cyffredinnol ynglŷn ag apelio i'r Tribiwnlys;
- arweiniad i'n hysbysiad o gydnabyddiaeth; ac
- arweiniad i'n hysbysiad o benderfyniad.

Rydym hefyd yn cynnig arweinlyfrau ynglŷn â delio gydag apelau Atebolrwydd Treth Gyngor a Phrisio. Os ydych yn dymuno derbyn unrhyw o'r arweinlyfrau hyn, cysylltwch â Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys yn y cyfeiriad a ddangosir ar ein hysbysiad o wrandawiad.

Ein Cofnodion

Mae gan unrhyw un yr hawl i ymweld â Swyddfa Rhanbarthol y Tribiwnlys Prasio i edrych ar gopiâu o'r agendâu a phenderfyniadau wnaed gan y Tribiwnlys, yn y chwe blynedd diwethaf. Agendâu yw rhestrau o apelau sydd wedi derbyn dyddiad gwrandawiad.

Dangosir hefyd copiâu o agendâu a phenderfyniadau'r Tribiwnlys ynglŷn ag apelau Ardrethu Annomestig, ar wefan y TPC.

Gallwch ganfod mwy o wybodaeth ynglŷn â Tribiwnlys Prasio ar gyfer Cymru ynghyd â chopïau o'r holl arweinlyfrau ar y wefan ganlynol sef:

www.valuation-tribunals-wales.gov.uk

Y prif ddeddfwriaeth sy'n rheoli gweinyddiaeth Ardrethu Annomestig yw **Deddf Cyllid Llywodraeth Leol 1988** ynghyd â rheoliadau ategol - yn arbennig;

- i) Rheoliadau Ardrethu Annomestig (Newid Rhestri ac Apelau) (Cymru) 2005 Offeryn Statudol 2005/758.

Amlinellir cydsynaid TPC i Ryddid Gwybodaeth, Gwarchod Data a Deddfwriaeth Gwybodaeth Amgylcheddol mewn datganiad polisi a fydd yn cael ei gyhoeddi ar wefan TPC: copiâu ar gael drwy Swyddfeydd Rhanbarthol y TP.

**RHANBARTH
DWYRAIN CYMRU**

Tribiwnlys Priso ar gyfer Cymru
Rhanbarth Dwyrain Cymru
22 Gold Tops
CASNEWYDD NP20 4PG
Ffôn: 01633 266367
Ffacs: 01633 253270
E-bost: VTWaleseast@vtw.gsi.gov.uk

Swyddfeydd Priso:

Wrecsam
Tŷ'r Rhaglyw
Stryd Rhaglyw
WRECSAM
LL11 1PR
Ffôn: 03000 505400

Merthyr Tudful
Cyllid y Wlad
Adeiladau'r Llywodraeth
Stryd y Castell
MERTHYR TUDFUL CF47 8TX
Ffôn: 03000 508000

**Ardaloedd: CYNGHORAU
(AWDURDODAU BILIO)**

CS Powys
CBS Blaenau Gwent
CBS Caerffili
CS Sir Fynwy
CT Casnewydd
CBS Torfaen

Casnewydd
Adeiladau'r Goron
11 Heol Casgwent
CASNEWYDD
NP19 8WA
Ffôn: 01633 205600

**RHANBARTH
GOGLEDD CYMRU**

Tribiwnlys Priso ar gyfer Cymru
Rhanbarth Gogledd Cymru
Adeiliadau'r Llywodraeth, Bloc A (L1)
Sarn Mynach
CYFFORDD LLANDUDNO
LL31 9RZ
Ffôn: 03000 625350
Ffacs: 03000 625368
E-bost: VTWalesnorth@vtw.gsi.gov.uk

**Ardaloedd: CYNGHORAU
(AWDURDODAU BILIO)**

CBS Wrecsam
CS Y Fflint
CS Ddinbych
CS Gwynedd
CS Ynys Môn
CBS Conwy

Swyddfeydd Priso:

Wrecsam

Tŷ'r Rhaglyw
Stryd Rhaglyw
WRECSAM LL11 1PR
Ffôn: 03000 505400

Bangor

Tŷ Glyder
339 Stryd Fawr
BANGOR LL57 1YA
Ffôn: 03000 504240

RHANBARTH DE CYMRU

Tribiwnlys Priso ar gyfer Cymru

Rhanbarth De Cymru
22 Gold Tops
CASNEWYDD NP20 4PG
Ffôn: 01633 255003
Ffacs: 01633 255004
E-bost: VTWalesouth@vtw.gsi.gov.uk

Ardaloedd: CYNGHORAU (AWDURDODAU BILIO)

CBS Pen-y-bont ar Ogrw
CS Caerdydd
CBS Rhondda Cynon Taf
CBS Bro Morgannwg
CBS Merthyr Tudful

Swyddfeydd Priso:

Caerdydd

Tŷ Rhodfa
Ffordd Tŷ Glas
Llanisien
CAERDYDD CF14 5GR
Ffôn: 029 2080 6800

Merthyr Tudful

Cyllid y Wlad
Adeiladau'r Llywodraeth
Stryd y Castell
MERTHYR TUDFUL CF47 8TX
Ffôn: 03000 508000

RHANBARTH GORLLEWIN CYMRU

Tribiwnlys Priso ar gyfer Cymru

Rhanbarth Gorllewin Cymru
Llawr Cyntaf
14 Stryd y Brenin
CAERFYRDDIN
SA31 1BH
Ffôn: 01267 235071
Ffacs: 01267 221579
E-bost: VTWaleswest@vtw.gsi.gov.uk

Ardaloedd: CYNGHORAU (AWDURDODAU BILIO)

CBS Castell-nedd Port Talbot
Dinas a Sir Abertawe
CS Caerfyrddin (Rhan 3)
CS Caerfyrddin (Rhan 1 & 2)
CS Ceredigion
CS Sir Benfro

Swyddfeydd Priso:

Caerfyrddin

Adeiladau'r Llywodraeth

Teras Picton

CAERFYRDDIN

SA31 3BT

Ffôn: 01267 322200

Abertawe

Tŷ Nant

180 Stryd Fawr

ABERTAWE

SA1 1JR

Ffôn: 01792 497700

Dylech nodi nad yw'r daflen hon yn cynnwys pob agwedd o apelau Ardrethu Annomestig. Nid yw'r wybodaeth mae'n ei chynnwys yn rhwymo'r Tribiwnlys Priso, nac yn effeithio ar ddefnydd y rheoliadau neu ddeddfau perthnasol. Bydd Clerc Rhanbarthol yn ymateb i unrhyw gais rhesymol am gyngor ynglŷn â'r drefn cyn dechrau'r gwrandawriad.